

צידה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

נייל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך | פרשת נצבים-ויקה

גיליון מס' 151 התשפ"ג

גיליון זה מוקדש לע"נ
חיים בר כורדר בן עזיז וחורשיד

בדרך הפרשה

עם ישראל הוא תכשיט לעולם

"ואעידה בם את השמים ואת הארץ" (לא, כח)

ה"שפת אמת" מבאר ש'ואעידה' אינו מלשון עדות, אלא מלשון עדי ותכשיט, וכונת הפסוק לומר שעם ישראל הם ה'תכשיט' של השמים והארץ.

את הדברים כתב לאחד מחסידי גור שגשג בתקופת מלחמת העולם הראשונה לחזית, ביחד עם עוד כמה חסידים. במשך תקופת הגיוס הקפידו כל האברכים לשמר על קשר מכתבים עם רבם, בענייני למוד, ובאחד המכתבים ציון אחד מהם וארט כלשהו.

הרבי התרגש מן הדברים וכתב לו בחזרה: ואעידה בם את השמים ואת הארץ - ממך אפשר ליצר

תכשיט לשמים ולארץ...

לפי זה באר הרבי זצ"ל את מה שאומר הקב"ה לישראל (ישעיה מג, ז): "אתם עדי" - וכונתו לומר שהם התכשיט שלו.

זוהי אף פונת מלות התפלה: "שומר עמו ישראל לעד", הקב"ה שומר, דהינו: יושב ומצפה, לזמן שבו יהיו ישראל 'עדי' לעולם כלו.

לפיכך הוא אומר "שובה ישראל עד ה' אלקיך" (הושע יד, ב), מאחר שאתם התכשיט שלי, הריני עומד וקורא לכם לשוב אלי, על מנת שהדברים יזכו לצאת מן הכפך אל הפעל.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור)

בְּדֶרֶה הַזִּמְזוּ

נְתִינָה שֶׁל מְלָךְ

דְּלִתִּיהָ דְּפָקְנוּ רַחוּם וְחַנוּן. אֵל תְּשִׁיבֵנוּ רִיקָם מְלֻפְנִיָּה: מְלֻפְנִיָּה מְלֻכְנוּ רִיקָם אֵל תְּשִׁיבֵנוּ

אִם בְּקִשְׁנוּ "אֵל תְּשִׁיבֵנוּ רִיקָם מְלֻפְנִיָּה" מִדּוּעַ חוֹזְרִים וּמְבַקְשִׁים "מְלֻפְנִיָּה מְלֻכְנוּ רִיקָם עַל תְּשִׁיבֵנוּ"?

רַבִּי שְׁלֵמָה לְוִינְשְׁטֵיין שְׁלִיט"א סִפֵּר שֶׁבְּצַרְפַּת גַּר מְרוֹקָאֵי יְהוּדֵי יָקָר. מִדֵּי שָׁנָה הוּא נוֹסֵעַ לְמְרוֹקוֹ וְקוֹטֵף אֶתְרוּגִים, מַגִּיעַ לְאַרְץ וּמְחַלֵּקֵם לְגִדּוּלֵי הַדּוֹר. לְפָנָי כַּמָּה שָׁנִים הוּא הִגִּיעַ לְמֶרֶן רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, הַגְּרָאִי"ל שְׁטֵינְמָן זצ"ל. הֵבִיא לוֹ אֶתְרוּג, וְאָמַר: "בְּרִצּוֹנִי לְסַפֵּר לְרַב סִפּוֹר", וְכָה סִפֵּר:

יֵשׁ לִי חֵבֶר בְּצַרְפַּת, עֲשִׂיר גְּדוֹל. יְהוּדֵי זֶה, מִתְגַּוֵּרֵר בְּבִנְיָן שֶׁל עֲשִׂירִים, וְאֶחָד הַדְּיָרִים בְּאוֹתוֹ בְּנִין הֵנוּ גּוֹי מְבֻגֵר, עֲשִׂיר גְּדוֹל, אֲרִיסְטוֹקְרַט מְכַבֵּד.

יוֹם אֶחָד הִתְבַּרֵּר לְיְהוּדֵי הַזֶּה שֶׁהֵגוּי הוּא חֲמִיּוֹ שֶׁל מְלָךְ מְרוֹקוֹ - בְּתוֹ הַתְּחַתְּנָה עִם מְלָךְ מְרוֹקוֹ, לֹא פְּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר!

הַיְהוּדֵי הַתְּרַגְּשׁ מְאֹד. פָּנָה אֶל שְׁכֵנוֹ וְשָׁאַל: "הֵם בָּאִים לְכַאֵן לְפַעֲמִים?". הִלָּה הַשִּׁיב: "כֵּן".

- וּכְשֶׁהֵם בָּאִים הֵם מִתְאַרְחִים כָּאֵן בְּבִנְיָן?".
- "כֵּן"

- בְּמִטּוֹתָא מְמָה, כְּשִׁיחִיו הַמְּלָךְ וְרַעֲיָתוֹ בְּבִיתָהּ, אוֹכֵל לְשִׁבְתָּ וְלִדְבַר עֲמוֹ מַעֲט? בְּחַיִּים לֹא רִאֲתִי מְלָךְ, מְאֹד הִיִּיתִי רוֹצֵה לְרִאוֹת מְלָךְ וּלְשׁוֹחַח עִמּוֹ!"

"בְּסִדֵּר", הִסְכִּים הַשִּׁיב.
אָכוּ, בְּפַעַם הַבָּאָה שֶׁהִגִּיעוּ הַבַּת וּבַעֲלָהּ, מְלָךְ מְרוֹקוֹ, קָרָא אֲבִיָּה לְשִׁכְנוֹ הַיְהוּדֵי.

הַתִּישֵׁב אֶתֶם. מְלָךְ מְרוֹקוֹ אֵינּוּ עוֹשֶׂה צְרוּת לְיְהוּדִים, זוֹ מַלְכוּת שֶׁל חֶסֶד.

שׁוֹאֵל אוֹתוֹ הַמְּלָךְ: "כַּמָּה יְלָדִים יֵשׁ לָךְ? בְּנֵי כַּמָּה הֵם?", וְהַיְהוּדֵי מִתְחִיל לְסַפֵּר לוֹ: "הַגְּדוֹל בֶּן שֶׁבַע-עֶשְׂרֵה, הַקָּטָן עוֹד חֹדֵשׁ בֶּר מִצְוָה..."

הַמְּלָךְ עוֹצֵר אוֹתוֹ וְשׁוֹאֵל: "עוֹד חֹדֵשׁ מָה?" ...
הַיְהוּדֵי קָלֵט שֶׁהוּא מְדַבֵּר עִם גּוֹי, שְׁאִינּוּ יוֹדֵעַ מָה זֶה בֶּר מִצְוָה, וְאָמַר: "הַקָּטָן יִהְיֶה בְּעוֹד חֹדֵשׁ בֶּן שְׁלֹשׁ

עֶשְׂרֵה, אֲצַלְנוּ קוֹרָאִים לָזֶה 'בֶּר מִצְוָה' כִּי בְּגִיל הַזֶּה הוּא מִתְחַיֵּב בְּמִצְוֹת, וְעוֹשִׂים לוֹ לְכַבוֹד זֶה מְסֻבָּה גְּדוּלָה. שְׁכַרְנוּ אוּלָם, הַזִּמְנוּ אוֹרְחִים, אֲבָל הָעֵקֶר שֶׁהֵבִנוּ נַעֲשֶׂה בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה".

אוֹמֵר לוֹ הַמְּלָךְ: "אֲנִי מִבִּין שֶׁהַמְּסֻבָּה הַזֹּאת שֶׁתַּעֲשׂוּ לוֹ בְּגִיל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אֵינְנָה מְסֻבַּת יוֹם הַלְּדוֹת רְגִילָה, זֶה מִזֵּן טָקָס דְּתִי, לֹא?".

"נְכוֹן", מְשִׁיב הַיְהוּדֵי, "זוֹ אֵינְנָה מְסֻבַּת יוֹם הַלְּדוֹת".
"אִם כֵּן", אוֹמֵר לוֹ הַמְּלָךְ, "הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת הֵיא הֵאֵם מִתֵּי לִי לְתַת לָךְ מִתְּנָה לְמְסֻבָּה הַזֹּאת, אוֹ כִּיֹּן שְׁאֵה מִשְׁהוּ דְּתִי וְאֲנִי לֹא יְהוּדֵי אוּלָי אֲסוּר לָךְ לְקַבֵּל מִמֶּנִּי?".

אָמַר הַיְהוּדֵי: "לֹא, זֶה בְּסִדֵּר, אֲדַרְבֶּה וְאֲדַרְבֶּה".
הַמְּלָךְ כָּתַב צ'ק וְנָתַן לוֹ.

נָטַל הַיְהוּדֵי אֶת הַצ'ק בְּיָדוֹ וּכְשֶׁהֵבִיט בּוֹ יָדוֹ הַחֲלָה לְרַעוּ: הַצ'ק הָיָה עַל סָה אַרְבַּעִים אֶלֶף יוֹרוֹ - מְאֵתִים אֶלֶף שְׁקָל. מִתְּנָה לְבֶר מִצְוָה! ...

הַמְּלָךְ רוֹאֵה שֶׁיָדוֹ רוֹעֵדָה. נַעֲנָה וְאָמַר בְּחִיוָהּ: "אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵה הַרְפָּה כֶּסֶף, וְגַם אִם הִיִּיתִי נוֹתֵן לָךְ אַרְבַּעַת אֶלְפִים הִיִּיתִי מְרַצָּה מְאֹד. אִךְ רֹאֵה נָא, אֲנִי מְלָךְ מְרוֹקוֹ. אֵינְנִי נוֹתֵן מִתְּנוֹת בְּכָל יוֹם, אֲבָל אִם אֲנִי נוֹתֵן - אֲנִי נוֹתֵן מִתְּנָה שְׁלֵא תְּבַיֵּשׂ אֶת מְלָךְ מְרוֹקוֹ, לֹא שֶׁתְּשַׁמַּח אֶת הַמְּקַבֵּל. מְלָךְ לֹא יְכוֹל לְתַת פְּחוֹת מִזֶּה, אֲחֵרֵת זֶהוּ בְּיָדוֹ לְמַלּוּכָה שְׁלוֹ!"

לְפִי זֶה - סִים הַיְהוּדֵי וְאָמַר לְרַבִּי אֶהְרֹן לֵיב - הַבְּנֵי מַהִי הַתּוֹסֶפֶת: "מְלֻפְנִיָּה מְלֻכְנוּ רִיקָם אֵל תְּשִׁיבֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה". מְבַקְשִׁים אָנוּ: "רְבוּנוּ שְׁל עוֹלָם, דְּלִתִּיהָ דְּפָקְנוּ רַחוּם וְחַנוּן, נָא אֵל תְּשִׁיבֵנוּ רִיקָם מְלֻפְנִיָּה". אֲבָל לֹא 'רִיקָם' בְּמִשְׁגִּים שְׁלֵי, אֶלָּא 'מְלֻפְנִיָּה מְלֻכְנוּ רִיקָם אֵל תְּשִׁיבֵנוּ'. אַתָּה אֵינְנָה מְלָךְ מְרוֹקוֹ אֶלָּא הַמְּלָךְ שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, תֵּן לָנוּ אִפּוֹא לְפִי הַמְּשֻׁגִים שְׁלֵה!"

(מַגִּיד מְרַאשִׁית יָמִים נוֹרָאִים)

עִם דוֹד אֶפְשָׁר לְסַגֵּר דְּבָרִים

רַבִּי וְעִלְוֵעַל אֵידְלָמוּ זצ"ל הָיָה צְדִיק וְסוֹד עוֹלָם שְׁגַר

פינקווס זצ"ל, לשמו ולזכרו תאנות נפש, הסביר את ההזדמנות המיוחדת הזאת באפן נפלא: לקהלה אחת לא הייה בית כנסת להתפלל. הם השתוקקו בכל לבם ובכל נפשם להקים בית של קבע לתורה ולתפלה, לרוחת כל בני הקהלה, לכבוד השם ותבירה. הם התאמצו לגייס תרומות, למצא תורמים - אף הדבר לא עלה בידם.

בסופו של דבר הם החליטו להקים קראון. פועלים הכינו את התשתית להנחתו ומשאית ענקית, א' בומבה, הביאה אותו. מנוף ענקי החל להרים את הקראון באויר.

מהמשאית יצאו שלשה פועלים, בריזנים, ג'ולברס, שהחלו לכוון את הקראון בצורה כזו שהוא "ישב" באפן מדיק על התשתית שהוכנה מראש: סוכבו אותו קצת זמינה, קצת שמאלה, כמה סנטימטרים אחורה, כמה סנטימטרים קדימה, ושוב זמינה, שמאלה, קדימה, אחורה... לקח להם עשרים דקות עד שהושיבו את הקראון על מקומו ושחררו אותו מהמנוף. המנוף התקפל והמשאית נסעה לדרכה.

במקום כבר נכחו החשמלאי, האינסטלטור ושאר בעלי המלאכה, שהחלו מיד במלאכתם, בו ברגע שהקראון הנח במקומו.

אה! ברוך ה! הקראון עומד על תלו, לשם לתהלה ולתפארת! א געוואלדיגע שמחה!

לפתע! שד ושבר! נורא ואים! זעקה אדירה נשמעה! התברר כי הקראון הונח הפוך! הצד בו עומד ארוץ הקדש - הנח בצד מערב! א מוראדיגע מעשה! מה עושים? כלם עמדו במקומם כשהם אובדי עצות... עמד שם בחור אחד ותמה: "רבותי! מה הבעיה? יש לי עצה פשוטה! בואו נרים את הקראון ונסובב אותו..."

אמרו לו: "השתגעת? הרי הקראון שוקל כמה טון... השיב להם הבחור: "מה זאת אומרת? הרי ראינו מקדם ששלשה אנשים הצליחו לסובב אותו זמינה ושמאלה, קדימה ואחורה, אם כן גם אנחנו נצליח! אמנם לא בעזרת שלשה אנשים אבל בעזרת שלשים - יכול נוכל..."

"אוי! טפש שכמותך!" - הסבירו לו - "כשהקראון הייה באויר, והמנוף אחז אותו - הייה עוד אפשר לסובב,

בבני ברק בשכנות לרב פרוז זצ"ל, ונפטר בלי ילדים ל"ע. כל ברכה שהוציא מפיו ארכה חצי שעה. מחמת שהייה שומר את העינים הלה תמיד כשראשו כפוף, עד שצוארו נטה מעצמו כלפי מטה. מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל הייה אומר: "כדאי לכם לקבל ממנו ברכה בעולם הזה, מפני שבעולם הבא לא נוכל לראות אותו בכלל!"

פעם פגש בו אדם בשעת בין הערבים של ערב ראש השנה לפני תפלת מנחה, ושאלו: "מה העצה שהרב יכול לתת לי לזכות בדין ראש השנה?"

רבי ועלוועל השיב תשובה שתפסה אותי חזק: "הקשב היטב. כחדש אלול אנחנו בידידות עם הקב"ה, כמו שנאמר (שיר השירים ו, ג): 'אני לדודי ודודי לי, ועם דודים אפשר לסגר דברים. לעמת זאת בראש השנה הקב"ה מתנהג בהנהגה של מלכות. עם מלה אי אפשר לפטפט ולדבר. בא תנצל את תפלת המנחה האחרונה של השנה, את הדקות האחרונות שבהן יש לה יחס של דוד עם הקב"ה, ותסגר אותו דברים..."

אחד מבני משפחתי הייה בבית משפט, קראו לו לעדות וחקירה. לאחר שחזר משם אמר לי: "בבית המשפט אתה רואה מה זה דין. אתה חפץ לדבר - השופט משתיק אותך, וגם כשכבר נתנת רשות הדבור - אי אפשר לומר כל מה שרוצים. שם קבלתי המחשה מהו דין".

נשארו לנו עוד ימים לא רבים של חדש אלול, שבהם אנחנו נמצאים עדין במהלה של 'אני לדודי ודודי לי', ואפשר לבקש שהקב"ה יקבל גם תשובה שאינה שלמה ומצוות שלא נעשו בשלמות.

עלינו לנצל את כל רגע שעדין יש לנו עסק עם דוד, לפני שההנהגה תהייה בדרך המלכות ואז יהייה הפל שונה בתכלית.

(ע"פ רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

לשנות - פשעדין ישנה אפשרות לכה! ושבת עד ה' אלקיה ושמעת בקלו (ל. ב)

הזמן המיוחד לשוב אל ה' הם ימי הרחמים והסליחות - חדש אלול ועשרת ימי תשובה.

בימים אלו נתנת לנו הזדמנות מיוחדת, ורבי שמשון

להזיז, לשנות... אבל עכשיו... אי! אי! אי! עכשיו, כשהקראנו כבר מונח על מקומו - מאחר מדי מפדי לשנות!..."

מורי ורבותי! הדברים נוקבים ויורדים עד התהום! באלול הכל עוד באויר, שום דבר עוד לא כתוב וחתום... אפשר עוד לשנות! אחרי אלול יהיה כבר מאחר, לא תהיה אפשרות לשנות! רק באלול יש לנו את ההזדמנות...

רבותי! שהדברים האלו לא יהיו "סתם דבורים". שהדברים האלו יהיו "למעשה"! שכל אחד ואחד מאתנו יראה מה עליו לתקן! שכל אחד יתחוק בדקדוק הלכה, ובקיום המצוות בשלמות, בשמחה, בוארמקייט. והשם יתברך יהיה בעזרנו, שהרי "הבא להטעה - מסייעים אותו".

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

העצה לימים הנוראים: סמייל

רבי אביגדור מילר זצ"ל היה ראש ישיבת "רבנו חיים ברלין" בארצות הברית, והיה גם מרצה מפרסם. הוא האריה ימים, ונפטר בגיל תשעים ושתים. בשנת חייו האחרונה, כשהיה כבר חלש ותשוש, נכנס אליו אברהם ואמר: "הרב, אני מחפש עצה לימים נוראים".

אמר לו הרב אביגדור מילר: "סמייל".

"סמייל" זה באנגלית - תחיה.

האברהם הבין שהרב לא שמע את השאלה, ואמר שוב: "הרב, אני צריך עצה לימים נוראים".

שוב ענה לו הרב: "סמייל".

האברהם שאל את השאלה בפעם השלישית, בקול רם יותר, ושוב קבל אותה תשובה מוזרה. הוא פנה אל הנכד, ששרת את הסבא באותו זמן, ואמר לו: "הרב לא מבין מה שאני אומר לו, אני מחפש עצה לימים נוראים".

הנכד נגש אל הרב ואמר: "סבא, האברהם מבקש עצה לימים נוראים, כדי שיזכה בדין".

אמר לו הרב: "נכון, וכבר אמרתי לו בפעם השלישית 'סמייל'".

אחר כך בקש הרב מהנכד: "תקרא, בבקשה, לאברהם, שיכנס וישב לידי. שב גם אתה פאן. אני רוצה להסביר לכם את פשר הדברים".

וכך אמר להם הרב: "אדם שיש לו חנות, חייב לעשות מאון לפחות פעם בשנה, כדי לבדק מה המצב, האם החנות מביאה לו רווח או הפסד. אם החנות גורמת להפסדים, צריך לחשב ולברר מה לעשות כדי לשנות את המצב. גם אם המאון חיובי, ויש רווחים יפים מהחנות, חשוב לבדק מה אפשר וצריך לשפר. יתכן שיש מוצרים שעליהם הבעלים מפסיד, ולא כדאי להחזיק אותם. אם יש לאדם רשת של חניות, אחת בפרוץ ואחת במרסי, הוא חייב לשבת עם כל מנהל פעם בשנה לבדק מה המצב.

לאדם אחד היתה רשת חניות, והוא ישב עם אחד המנהלים ואמר לו: 'החנות שאתה מנהל צוברת הפסדים. אנחנו חייבים לבדק מה קורה'. הוא מתחיל לעבר אתו על ההכנסות וההוצאות, ומגלה שהרבה

